



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

149. Elucidantur aliqua circa informationes sumendas quoad Novitios, virtute Bullarum Sixti V. & Clementis VIII. Vbi diversi casus etiam pro Novitiis luicis, seu conversis, puellis Novitiis, & ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)



nam illam tenet Cardinalis Lugo de *Iust. tom. 1. disp. 9. sect. 3. in Append. n. 54.* & alij, cum docto, & amicissimo P. Garcias, in *Polit. Regul. tom. 1. tract. 2. diffie. 4. dub. 2. n. 2.* quia ait ille. *Aunque es verdad que la caridad me obliga, á no disuadir, ni impedir á uno tanto bien, como es querer aspirar á la perfeccion, pero no me obliga esto á que de mis bienes; ni que mis acciones, ó obras concloran positivamente á que el se haga capaz, y alcance este bien, porque la misericordia no obliga gravamente, sino quando el proximo está en grandissima necesidad, y la omission de entrar en Religion no es mal gravissimo; luego la obligacion de recibirle no puede caer debaxo de culpa mortal.* Ita ille, qui citat alios.

2. Sed affirmatiue sententiæ adhæret Castrus Palaus, *tom. 3. tract. 16. disp. 1. punct. 9. num. 15.* vbi sic ait: Quod si roges, an Superiores, quibus competit Nouitiorum receptio, peccent si renuant recipere quem habilem, & aptum Religioni inuenerint? Respondet optimè Suarez *to. 3. de Relig. lib. 5. c. 10. n. 28.* Peccare grauius, si absque vlla rationabili causa moueantur. Tum quia Religionis officium, illius Nouitij obsequi priuantes, & iurisdictione sibi data abutentes. Tum quia securam viam salutis procurant sine causa præcludunt. At si causa subit, clarum est nullum esse peccatum. Est autem sufficiens causa denegandi ingressum petenti, si alius aptior, imò æqualis reperitur, vel speratur breui reperiendus, & Religio commoditatem temporalem non habeat vtrumque alendi. Ita Palaus. Verum ego non auderem damnare de peccato Mortali Superiores renuentes recipere ad Religionem aptum, & habilem; & ideo adhæreo magis negatiue opinioni: & est dispar ratio de hoc casu, & de negantibus suffragium Nouitio idoneo ad professionem, isti enim, vt alibi firmauimus, peccant mortaliter, vt me citato fusè probant Lugo, Bordonus & Garcias, vbi supra.

Alibi in RR. quæ hic sunt infra 173. & 174.

## RESOL. CXLVII.

An Prælati Regulares omitentes informationes, quas præcipit Sixtus V. in receptione Nouitiorum, peccent mortaliter? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 82.

Sup. doctrina huius R. infra io R. 149 §. Quo quarto in prin.

§. 1. AD hanc quæst. respondet Barthol. de Vecchis in *praxi nouit. disp. 6. dub. 1. n. 6.* vbi sic ait. Quo verò ad conditiones, quarum inquisitio præcipitur in constit. Sixti V. vel etiam illa tradita à Regula nostra, vt se. examinetur de fide Catholica, & c. Dico maiorem difficultatem esse, an prætermisso inquisitionis eorum sit peccaminosa: nihilominus cenfeo recipientem nullo peccati nexu illaqueari, omitendo eam circa omnes, vel vnam, aut alteram ex his conditionibus, quotiescumque, vel ex certa scientia, vel ex probabilibus indicij, seu coniecturis pro certo habet, non esse necessariam respectu personæ, quæ in Religionem admitti postulat. Ita Vecchius.

## RESOL. CXLVIII.

An Prælati recipientes Nouitios sine dicta informatione incurrant in penas Bullæ Sixti V. si Nouitius careat illis defectibus? Ex p. 3. tr. 2. Ref. 83.

Sup. hoc in R. seq. signa ter in §. Quo quarto ad med. & in to. 6 tr. 1. R. 69 §. Item de

§. 1. Respondeo negatiue & ita ex Rodriq. in *qq. Reg. to. 3. q. 5. art. 4.* docet Laur. Portel. in *dub. Reg. ver. Nouitij informationes, n. 6.* vbi sic ait. Cōsolatorium valde est, quod doctè notauit Rodriq. ex verbis Bullæ Sixti V. videlicet quod Prælati omitentes informationes non incurunt penas Bullæ, nisi à par-

te rei Notitius sic receptus absque informationibus fuerit alius criminofus, & ligatus aliquo impedimento, to ex ibi notatis: si enim careat omni impedimento, non incurrit penas, quia textus ligat solum recipientes criminofos, Ita ille, & post illum nouissime tenet etiã Barthol. de Vecchis in *praxi Nouit. disp. 7. dub. 1. n. 3.* & ita ego olim liberaui à magnis angustis quendam Superiorem Regularium, contra quem Fratres subditi insurgent propter receptionem cuiusdam Nouitij, non præcedente informatione de vita, & moribus secundum Bullam Sixti V.

## RESOL. CXLIX.

Elucidantur aliqua circa informationes sumendæ quoad Nouitios virtute Bullarum Sixti V. & Clem. VII. Vbi dicitur si casus etiam pro Nouitijs Laicis, seu Conuersis, puellis Nouitijs, & Equitibus Ierosolymitanis alia Religionem volentibus ingredi in textu huius Resol. adducuntur. Ex p. 9. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 54.

§. 1. SUppono quod Sixtus V. in sua Constitutione, ne edita 1587. inhabiles non solum ad professionem, sed etiam ad habitus susceptionem constituit illegitimos, criminofos, & ingenti ære alieno grauatos, & ratiocinijs reddendis obstrictos, quæ constitutio, quoad inhabilitatem, seu nullitatem habitus, & professionis, Clem. VIII. reuocauit. Quoad penas autem tam ingredientibus, quam recipientibus ibidem positas, & quoad ingressum, in sua vi, & firmitate reliquit. Greg. verò XIV. profus sustulit quod de illegitimis Sixtus disposuerat, & ad ius commune reduxit. Solum ibi cauet, ne illegitimus in Religionem recipiatur, in qua P. eius superites sit. Excludit igitur Sixtus V. à Religione circumcisos non quoscumque, sed qui furta, latrocinia, rapinas, homicidia, aliæ facinorosa patrarunt, timentesque ob ea puniendos esse, & vt punitionem effugiant ad Religionem confugiunt. Debent ergo delicta esse publica, non occulta: nam ob occulta delicta punio non timetur, & non vnumque publica debere esse, sed de quibus specialis inquisitio facta est, neque reus absolutus est, vel punitus: nam stante absolutione, delictum manet occultum, stante punitione fini Constitutionis est satisfactum; & consequenter poterit Religionem ingredi, Suarez *to. 1. de Relig. lib. 5. c. 7. a. n. 15.* Deinde excludit Religionem ingenti ære alieno grauatos, qui culpa sua in impotentiam satisfaciendi deuenerunt, si tamen spem habent aliquando satisfaciendi; conlat ex illis verbis: Multi decoctores post dilapidatam rem familiarem. Quare si absque sua culpa supra vires debitis grauati sunt, esto breui tempore expectato satisfacere possint; non comprehenduntur in hac constitutione, tamen iure naturæ à Religione impediuntur. Tandem excludit obnoxios ratiocinijs reddendis, siue publicis, siue priuatis: illos tamen, quibus ex humilitatis causa, vel molestia eis iam illata est, vel timendum sit ne inferatur. Nam si absque lite, vilòve grauamine aut districtione creditur rationes reddi posse, optime possunt Religionem ingredi. Sed hæc non debent facile præsumi.

2. His suppositis cum Castro Palaus *tom. 3. tr. 1. Etat 16. disputat. 1. §. 4. numer. 10.* & alij, vbi infra, quia ista materia est satis practicabilis, & quotidiana; ideo quero primò. An prædictæ informationes sumendæ sint de Nouitijs Laicis, seu Conuersis? Et negatiue respondet Bordonus in *consil. Regul. tom. 2. resol. 53. nu. 82.* vbi sic ait: Constitutio Sixti V. videtur solum loqui de volentibus ingredi, vt Clericis; vt colligitur ex initio Bullæ. Cum de omnibus Ecclesiasticis ordinibus in ea, quæ conuenit puritate,



de dignitate conferendis: sed Conuersi non sunt de ordine, neque dignitate Ecclesiastica: ergo excluduntur. Confirmatur ex altera illius Bulla incip. Ad Rom. apud Quaranta, v. Monasteria, & Conuentus, ibi: In oblati autem, & conuersis professionem emittentibus satis erit, si quoad mores ad statum personarum, ipsa inquisitio fiat. Non est ergo illa inquisitio rigorosa de illis facienda. Et in Institut. de educat. Noui. Clem. VIII. dicitur. Ipsi autem conuersi non recipiatur ante 20. ætatis suæ annum, & non saltem præcipua doctrina Christianæ capita nouerint. Et non replicentur perquisitores, de quibus pauld ante dixerat respectu Clericorum. Et de eorum Nouitiatu dicitur ibidem, §. cum autem, Conuersis ipsis à Clericorum nouitiatu separatus ad dormiendum locus, quantum commodè fieri poterit, assignari præcipitur. Illi tamen, hac separatione non obstante Magistro nouitorum, seu Superioribus præstare debebunt. De illorum professione dicitur §. Tempore. Quod verò ad Conuersos, si vigesimum primum excesserint, ad professionem admittantur. Sed qui ad habitum Conuersorum recepti fuerint, ad Clericorum statum transire, etiam durante tempore probationis, non possunt. Et infra §. Conuersus verò, literarum ignarus professus in eorumdem testium, qui se subscripserint præsentia propria manu signum Crucis apponat. Hucusque Bordonus. Sed in mea Religione obseruatur, quod informationes etiam pro Nouitiis Laicis recipiantur. Et quidem eadem ratio quoad finem Bullarum Syxti V. & Clem. VIII. videtur in illis militare, ac in Nouitiis Clericis; & cum dictæ constitutiones sint latae fauore Religionis, videtur potius extendendæ, quàm restringendæ, licet Rodriquez contrarium sentiat.

3. Quæro secundo, An dictæ informationes sint recipiendæ pro Equitibus Hierosolymitanis, si in Religionem Claustralem ingredi volunt; videtur negatiuè respondendum: nam minimè recipiuntur dictæ informationes, quando quis ex vna Religione ad aliam transit, vt patet ex praxi: ergo neque recipiendæ erunt quando Eques Hierosolymitanus vult ingredi aliquam Religionem; cum Religio Hierosolymitana sit verè & propriè Religio, vt alia Religionis; sicut me citato obseruat Bordonus vbi supra, numer. 16. ita vt per eius ingressum dissoluitur matrimonium ratum, & non consummatum. His tamen non obstantibus, Bordonus loco citato, & Bartholomæus de Vecchis in Praxi de Recip. Noui. disputatio 6. dubio 6. numero 1. & 2. sic ait: Cum Syxti V. constitutio expressè tantum loquatur de commorantibus in sæculo, Religiosi à tali onere immunes sunt. Quod intelligendum est de omnibus Regularibus, etiam si Procuratoris, vel Camarlangens officio, aliòve huiusmodi functi sint in Religione; à qua discedunt. Excipiuntur professi in Religionibus militaribus, & multò magis Clerici, Presbyteri, & quicumque Ecclesiastici in sæculo commorantes; quia præfata Bulla omnes comprehendit, qui è sæculo ad Regularem statum transeunt. Ita ille.

4. Quæro tertio, An dictæ informationes sumendæ sint ante ingressum Religionis, vel sufficiat sumere ante emissam Professionem? Respondet Bordonus numer. 121. posse sumi in ipso anno probationis. Sed errant valde aliqui Superiores Religionum nihil aliud faciendū ante ingressum Nouitiij, & idè sciendum est, quòd vigore constitutionis Syxti V. necesse erat haberi has informationes antequam reciperetur Nouitius. Sed quia hoc in maximum animarum præiudicium, & damnum vertebatur, vt experientia docuit, eò quod in præfatis at-

testationibus procurandis iuuenes suum Religionis desiderium quibuldam propalare cogebantur; ex quo parentum postea vel aliorum suasionibus, aut blanditijs, alijsue modis tepèfacti, vel à proposito deterrebantur, vel in longum saltem protraherentur. Hinc Gregorius XIV. quadam constitutione, quæ incipit: Circumspecta Romani Pontificis prouidentia: quam refert Rodriquez tom. 3. quæst. 10. art. 1. concessit omnibus Religionibus perpetuas filiationes habentibus, probationis habitum impertiri posse summaria informatione habita circa conditiones per constitutionem Syxti V. statutas: quæ quidem semiplena dicitur, si teste vnico constat, cum referuatione tamen plenæ; vel plenariæ informationis iuxta mentem Syxti V. ante Professionis terminum sumendæ. At quia hæc concessio facta fuit Religionibus filiationes perpetuas habentibus, vt sunt monasteria Monachorum; non extenditur ad eas, quæ iis filiationibus non gaudent, vt benè notant Rodriquez modò citatus, & Miranda in Manual. Prælat. tom. 1. §. 21. art. 1. Deinde Clem. VIII. quadam Bulla, quæ incipit: In his quæ ad Religionum propagationem spectant, quam refert idem Rodriquez, concessit Religiosis Conuentus S. Stephani Salmanticensis Ordinis Prædicatorum, vt admittere possint ad probationis habitum solo iuramento præfato ab ipsis Nouitijs, se ab omnibus in Bulla Syxti V. contentis solutos esse; dummodò ante Professionem plenam informationem iuxta eiusdem Syxti V. constitutionem capiant. Qua concessione nos, & omnes priuilegiarum communicationem participantibus vti possumus, vt citati DD. fuse probant. His prænotatis sit conclusio. Necessariu est omnino priusquam alicui probationis habitus concedatur, vel haberi memoratas informationes authenticas, vel ab ipso met ingressuro desumi iuramentum secundum formam; & postea ante professionem præfatas informationes absolutas procurari. Excipiuntur puella, quæ habitu monialium induuntur; & pueri, qui 16. l'æ ætatis annum nondum expleuerunt; in quorum receptione præfate informationes non sunt necessariae, nec etiam iuramentum. Et hæc omnia docet de Vecchis vbi supra dub. 4. per totum; cui adde Portel. in dub. Reg. v. Nouiij informationes, n. 2. & Peyrinum de Relig. Prælat. §. 3. c. 1. §. 1. n. 32. qui citat Rodriquez, & Mirandam. Et ideo non deseram hic ponere verba P. Pellizzarij in Manual. Prælat. tom. 1. tr. 2. c. 3. n. 24. vbi sic ait: vel receptio fit in terminis Constitutionis Syxti V. & sic informationes fieri debent antequam nouitius recipiatur; id enim expressè statuitur in citata constitutione ipsius Syxti §. 4. iis verbis: Statuimus, & ordinamus, iuuenes, aut viros adultos maiores 16. annis, non aliter in aliquam Religionem recipi posse, nisi, &c. vel receptio fit in terminis Bullæ Clem. VIII. & sic sufficit d. informationes sumi antequam nouitius recipiatur ad Professionem; cum hoc tamen, vt ij. quorum interest recipere Nouitios, non recipiant quemquam ad habitum, nisi ille prius iuret se esse liberum ab omnibus illis impedimentis, quæ Constitutione Syxti referuntur: vnde & ait: ea omnia debent in specie proponi nouitio recipiendò. Vbi notat Portel, n. 2. quod si Prælati Regularis non exhibeat nouitio recipiendò tale iuramentum, incurrit pœnas §. 9. explicatas, peccatque mortaliter, vt potè violans Bullam Clem. supra cit. quæ loco informationum ex constitutione Syxti V. præmittendarum ad nouitorum receptionem, requirit exhibitionem præfati iuramenti; ac proinde non potest omitti sine culpa graui; quanquam exhibitio talis iuramenti non spectet ad Prouincialem, sed ad Superiorem localem; cum de hoc non de illa loquatur Bulla Clementis. Hucusque Pellizzarius. Videant ergo Superiores locales, quid faciant: nam si nolunt sumere in-

Sup. his mag.  
g s. late infr.  
in §. Quæro  
sexto, huius  
Ref.



formationes ante ingressum iuxta Bullam Sixti V. tenentur obsequere sub peccato mortali id. quod statuit Clemens VIII. in suo decreto, eo pacto, ut explicat Portel ubi supra, & alij.

Sup hoc preter doctrinā R. not. leg. sup. R. 157.

5. Quæro quartò, an si Novitius sit cognitus, indigeat supradictis informationibus? Respondeo negativè cum Bordonio, n. 87. de Vecchis dub. 1. num. 6. & alijs; notorium enim non equat probatione, quod me citato procedere etiam quoad forum externum putat Lezana in Summa tom. 4. ver. Novitium num. 23. Imò si Novitius non sit notus, & recipiatur absque informationibus, si à parte rei qualitates necessarias habeat, Superiores non incurrunt in pœnas latas in supradictis Bullis. Quod intellige in foro conscientie, non autem in foro fori. Ita docet me citato Pater Pellizzarius in manual. Pralat. tom. 1. tract. 2. cap. 3. num. 4. & me etiam citato P. Tamburinus de Iure Abbatum, tom. 3. disp. 6. q. 5. n. 3. vbi sic ait: Quoad secundam partem quæsitæ, scilicet, an incurrant pœnas contentas in supradicta constitutione Sixti V. Respondeo cum Rodriguez tom. 3. qq. Regul. q. 54. art. 1. & Laurentio Portel in dub. Regul. verb. Novitij in formationibus, n. 6. & Antonio Diana in suis Resolut. moral. tract. 2. resol. 83. quod Prælati omittentes prædictas Informationes, non incurrunt pœnas Bullæ Sixti V. nisi à parte rei Novitius, siue receptus absque informationibus, fuerit aliàs criminofus, & ligatus aliquo impedimento ex contentis in prædicta constitutione Sixti V. Quod si omni careat impedimento, non incurrunt pœnas, quia textus ligat solum recipientes criminofos. Idem affirmat Barthol. de Vecchis in prædicta Praxi Novitior. dub. 5. n. 3. Vnde P. Diana loco citato fatetur, se liberalissè à magnis angustiis quemdam Superiorem Regularem, contra quem FF. subditi insurgentibus propter receptionem cuiusdam Novitij, non præcedente informatione, de vita, & moribus secundum Bullam Sixti V. Ita ille. Cui adde, me etiam citato, Bordonum, n. 16.

Quæ hic est R. antec. & in alio §. eius annot.

6. Quæro quintò. Quid faciendum circa præfatas informationes, cum his, qui è Prouincijs remotissimis petunt ingredi Religionem? Resp. cum de Vecchis, vbi supra dub. 5. per tot. quòd quotiescunque informationes haberi non possunt ab his qui ex remotissimis partibus venerint, vel habent patriam ab Hæreticis, aut infidelibus miserè oppressam, idem Sixtus V. per aliam constitutionem, quæ incipit; Ad Rom. spectat Pontificem: concessit facultatem concedendi iis Religionis ingressum, & etiam admittendi ad professionem absque præfatis informationibus, dummodò adhibita convenienti diligentia nihil in contrarium compertum fuerit. Iudicio verò Superioris relinquitur quando verè è longinquis, & remotissimis partibus esse dicantur. Rodriq. tamen 10. 3. q. 10. art. 13. existimat eam dici remotissimam regionem ad quam intra annum probationis difficulter recurrit, & informatio inde extrahi potest. Tunc verò censèo in hoc casu adhiberi convenientem diligentiam, quam requirit præfata constitutio, quando ingressurus Religionem, vel iureiurando affirmat se nullo impedimento Bullæ Sixti V. obstructum esse, vel saltem ij, cum quibus versatus est in loco seu regione, vbi recipiendus est, fidem faciunt quoad totum illud tempus, se nescire in tali persona aliquod ex dictis impedimentis reperiri. Et hæc omnia docet etiam Lezana n. 24. Tamburinus. q. 5. n. 6. Pellizzarius n. 3. & Portel n. 7.

Sup hoc sup. in §. Quæro 5. t. r. r. h. u. R. post me. v. excipitur.

7. Quæro sextò. An dictæ informationes sumenda sint, etiam si Novitius non sit maior 16. annorum? Ad hoc dubium respondet P. Lezana in summa tom. 4. verb. Novitium, n. 21. vbi loquendo de dictis informationibus, sic ait: Quatò nec esse necessarias pro receptione iuuenum, qui non sunt maiores 16. annis; communiter tenent DD. eò quod Pontifex in d. constitu-

tionem. Cum de omnibus id exprimat illis verbis: maiores 16. annis Suarez tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 10. n. 11. Rodriguez 10. 3. qq. Regul. q. 10. art. 13. Miranda tom. 1. Manual. q. 21. art. 1. concl. 3. & alij. Cæterum licet id verum sit ex vi constitutionis Sixti, nihilominus stando in Decretis Clem. VIII. approbatis à S. Congreg. sub Sanctissimo D. N. Urbano, fieri etiam debent de iis, qui dictum 16. annum non excedunt, quod colligitur ex verbis illis ibi adductis, præcipue eorum, qui decimum sextum ætatis suæ annum excedunt, an criminofus, &c. vbi particula illa, præcipue exprimit calum minus dubium. Barbosa de altis dicit. 220. n. 1. & dicit. 168. num. 1. Rodriguez tom. 1. qq. Regular. q. 100. art. 2. vers. circa quam. Menochius de arbit. lib. 2. casu 416. num. 19. Peirinus tom. 2. de Pralat. quest. 3. cap. 1. num. 10. Cum autem dicta Decreta solum sint pro Novitiis in Italia, & in illis adiacentibus à Sede Apostolica approbatis, idèd in alijs locis standum erit constitutioni Sixtinae. Hucusque Lezana.

8. Et tandem nota dictum Pellizzarium n. 5. docere ex priuilegio concessò à Greg. XIV. Societ. Iesu Superiores eximi ab obligatione sumendi dictas informationes, provt in Bulla Sixti V. & subdit hoc priuilegio gaudere per communicationem alias Religionis: sed hoc vitium non video obferuari.

## RESOL. CL.

An Religiosi, qui secundum Decreta Clem. VIII. Novitiam non fecerunt in locis designatis, possint sibi Bulla Urbani VIII. edita in die 2. Aprilis 1637. etiam Ordinarijs locorum professionem nullitatem petere, non seruatis tamen seruandis, & præsertim dispositionibus Conc. Trid. Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 1. Resol. 16.

§. 1. Aliqui constanter putant professiones dictorum Religiosorum non esse inualidas, quia supradicta decreta Clementis VIII. non fuerunt à Regularibus vsu recepta, vt probat, & testatur Sigismundus à Bononia in tract. de elect. part. 2. cap. 1. dub. 56. num. 3. vnde Laurentius de Peirinis in priuileg. Minim. tom. 3. cap. 12. const. 7. alias 17. Urbani VIII. in schol. numer. 1. docet, quòd si loca Novitiam fuerint continuata à tempore Clementis VIII. vel Pauli V. etiam si per incuriam Fratrum deputaciones ipsæ authentice non reperirentur, poterit in his habere locum præscriptio. Putat igitur quòd constitutio Urbani VIII. edita vt supra die 2. Aprilis 1637. incip. Religiosos viros, &c. intendit solum concedere fauorem Religiosis volentibus in Religione permanere, ita vt eorum Prælati non possint eos molestare, nec eicere. Et licet Pontifex dicat talem professionem esse nullam, intelligit Peirinus talem nullitatem non ex parte professi, sed ex parte Religionis; sed quicquid sit de hoc, remitto me ad hylum Curia Romana, & ad ipsi summet Pontificem reuertentem, qui viuat Nestorios annos. Affero tamen supradictas professiones Regularium malè ab Episcopis, vel alijs iudicibus vsque adhuc declaratas esse inualidas non seruatis seruandis, & præsertim dispositionibus facti Concilij Tridentini quoad nullitatem professionum; quod aperte patet ex epistola Eminentissimi Cardinalis S. Onuphij tenoris sequentis, tergo. *All'illustr. & molto Reuerendo Monsignor comme fratello. Questi Eminentissimi miei signori vengono raguagliati, che con l'occasione della Bolla, nella quale la Sanctità di N. S. ha dato forza à i Religiosi di conualidare le loro professioni, che si poteuano pretendere nulle, per causa di non*